

شواهد رسوبی جریان توربیدایتی در سازند امیران در جنوب غرب لرستان

۱- حسن محسنی ۲- مجید طولابی* ۳- بیژن یوسفی یگانه ۴- سعید خدابخش
۴- دانشیار، عضو هیئت علمی دانشگاه بوعلی سینا ۲- دانشجوی کارشناسی ارشد رسوب‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا ۳- استادیار، عضو هیئت علمی دانشگاه لرستان
mohseni@basu.ac.ir
[*majid_toolabi@yahoo.com](mailto:majid_toolabi@yahoo.com)

چکیده:

سازند امیران در منطقه مورد مطالعه (جنوب غرب لرستان) با ضخامت ۹۸۰ متر از کنگلومرا، ماسه‌سنگ و شیل تشکیل شده و به سن پالئوسن می‌باشد. مرز زیرین آن با شیل‌های خاکستری رنگ سازند گورپی تدریجی است و مرز بالایی آن نیز به واسطه شیل‌های سبز زیتونی به صورت هم‌شیب در زیر کنگلومراها و ماسه‌سنگ‌های قرمز تا سبز رنگ سازند کشکان قرار می‌گیرد. به منظور شناخت شرایط حاکم بر محیط رسوبگذاری سازند امیران برش الگو انتخاب گردید و ۵۲ نمونه مورد بررسی قرار گرفت. مطالعه رخساره‌های رسوبی، پتروگرافی و مطالعات صحرایی، ساختمان‌های رسوبی و بیولوژیکی با شواهد متعددی مانند رسوبات کلاسیک توربیدایت، ماسه‌سنگ‌های توده‌ای، ماسه‌سنگ‌های پیل‌دار، کنگلومرا، رخساره‌های پلاژیک، ساخت‌های ریزشی و لغزشی، نقش جریان‌های توربیدایتی را در سازند امیران اثبات می‌کند. رخساره‌های سازند امیران و توالی به سمت بالا ریز شونده نشان می‌دهد که سازند امیران در دریایی به نسبت ژرف با شیب مناسب که برای پدید آمدن جریان‌های توربیدایتی لازم است در محیط بادزن‌های زیر دریایی نهشته شده است.

واژه‌های کلیدی: سازند امیران، پالئوسن، رخساره‌های توربیدایتی، جنوب غرب لرستان

مقدمه:

سازند امیران در برش الگو دارای سن پالئوسن است. رسوبات تشکیل دهنده این سازند در برش الگو شامل ۹۸۰ متر گل‌سنگ، ماسه‌سنگ و مقداری سنگ‌آهک و کنگلومرا با رخساره‌های مختلف توربیدایتی و کربناته کم عمق و عمیق است. مرز پایینی سازند امیران با سازند گورپی تدریجی است و کنگلومراهای قرمز رنگ سازند کشکان مرز بالایی این سازند را تشکیل می‌دهند. شواهد حاکی از آن است که سازند مذکور در حوضه‌ای از نوع پروفورلند در کمربند چین‌خورده و رورونده‌ی زاگرس بعد از تصادم پوسته قاره‌ای عربی و ایران مرکزی (فاز کوهزایی لارامین) نهشته شده و حاصل فرسایش رادیولاریت‌ها و افیولیت‌ها در شمال شرقی حوضه و سرازیر شدن مقدار زیادی از محصولات فرسایشی به نواحی عمیق‌تر جنوب غربی و جنوب شرقی است (Alavi, 2004). طبق گزارش اشتوکلین و ستوده‌نیا (Stocklin and Setudehnia, 1971)، تاریخچه مطالعه سازند امیران از سال ۱۹۵۱ توسط Kent و Slinger شروع شد و توسط افرادی مانند Falcon (1958)، Jammes and wynd (1965) و Setudehnia (1972) ادامه یافت. پیریائی (۱۳۷۵) در سازند امیران ۱۰ زیر رخساره تخریبی و ۱۰ زیر رخساره کربناته معرفی نمود که به ترتیب در